

Istraživanje potresa u Hrvatskoj

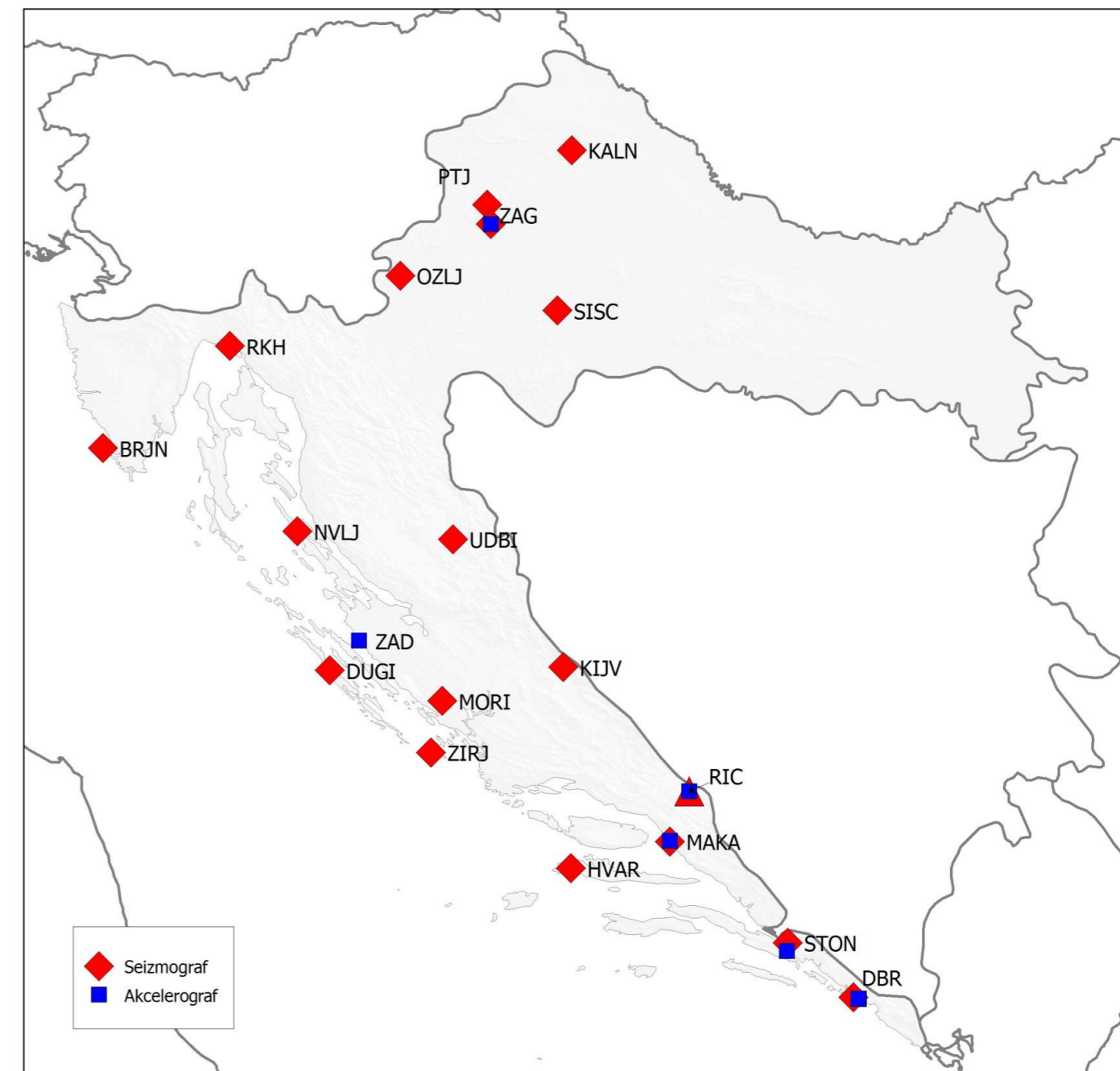
1880. nakon velikog zagrebačkog potresa u organizaciji Akademije je osnovan Potresni odbor i počinje intenzivno znanstveno proučavanje potresa u Hrvatskoj.

1906. izdavanje potresnih izvješća preuzima Meteorološki opservatorij i otvorena je zagrebačka seizmološka postaja.

1908. Andrija Mohorovičić počinje objavljivati detaljne opise potresa koji su se dogodili u Hrvatskoj u *Godišnjim izvješćima Zagrebačkog meteorološkog opservatorija*.

1985. osniva se Seizmološka služba koja prati seizmičku aktivnost na području Hrvatske. Ima pet stalnih (u Zagrebu, na Medvednici, u Rijeci, Hvaru i Dubrovniku) i nekoliko privremenih seizmoloških postaja u stalnom pogonu.

Danas se seizmologijom u Hrvatskoj bave samo seizmolozi zaposleni na Geofizičkom odsjeku PMF-a.

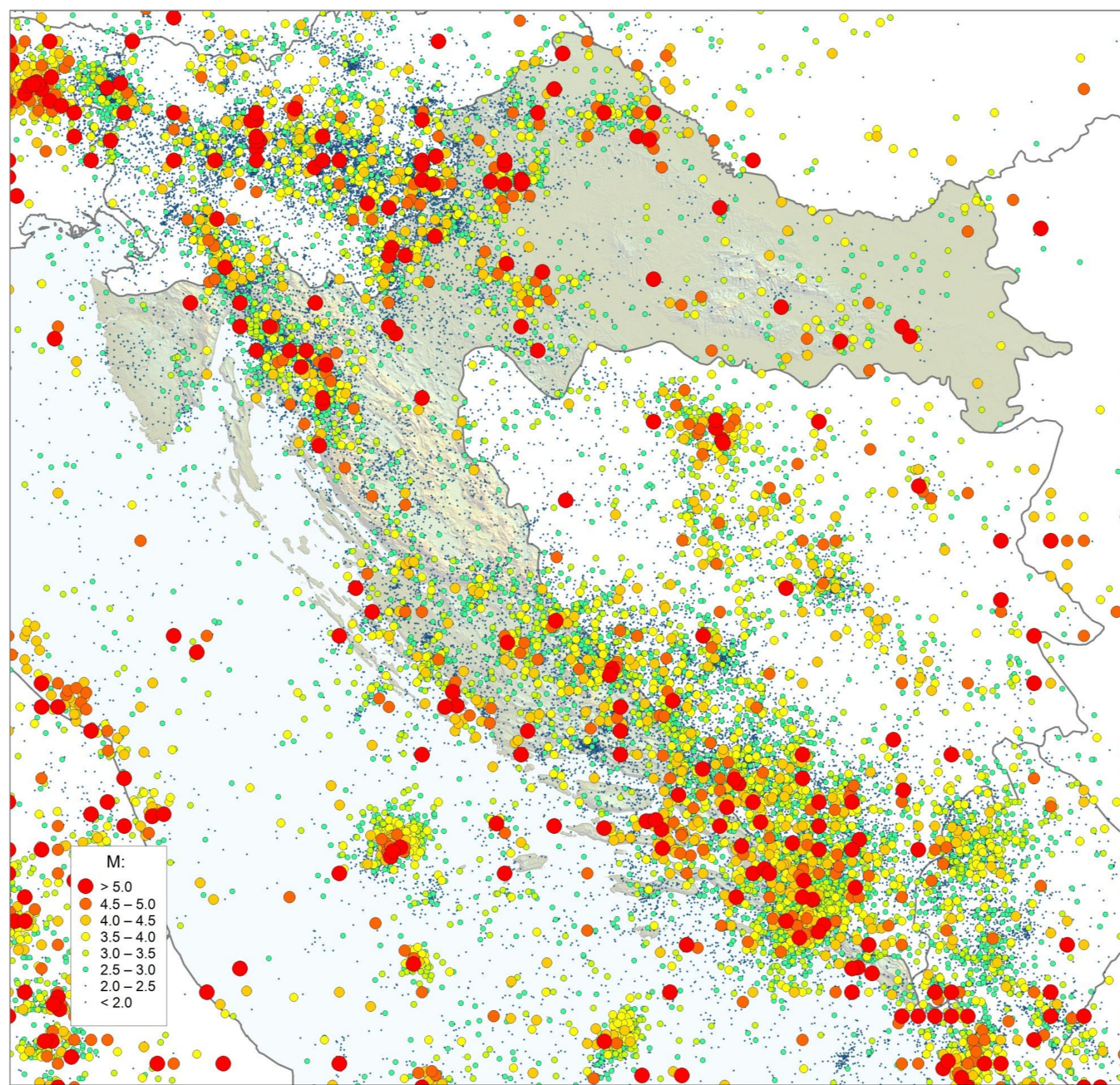
GORE: Lokacije seizmoloških postaja u Hrvatskoj 2014.

Naj, naj ...

Najstariji potres u Hrvatskom katalogu potresa je iz 373. g. pr. n. e.

Dva **najjača** zabilježena potresa bila su intenziteta X° MCS-ljestvice: potres 361. godine za koji se navodi da je u more propao grad Cissa (danas Caska) na otoku Pagu, te potres iz 1667., kada je gotovo potpuno porušen Dubrovnik.

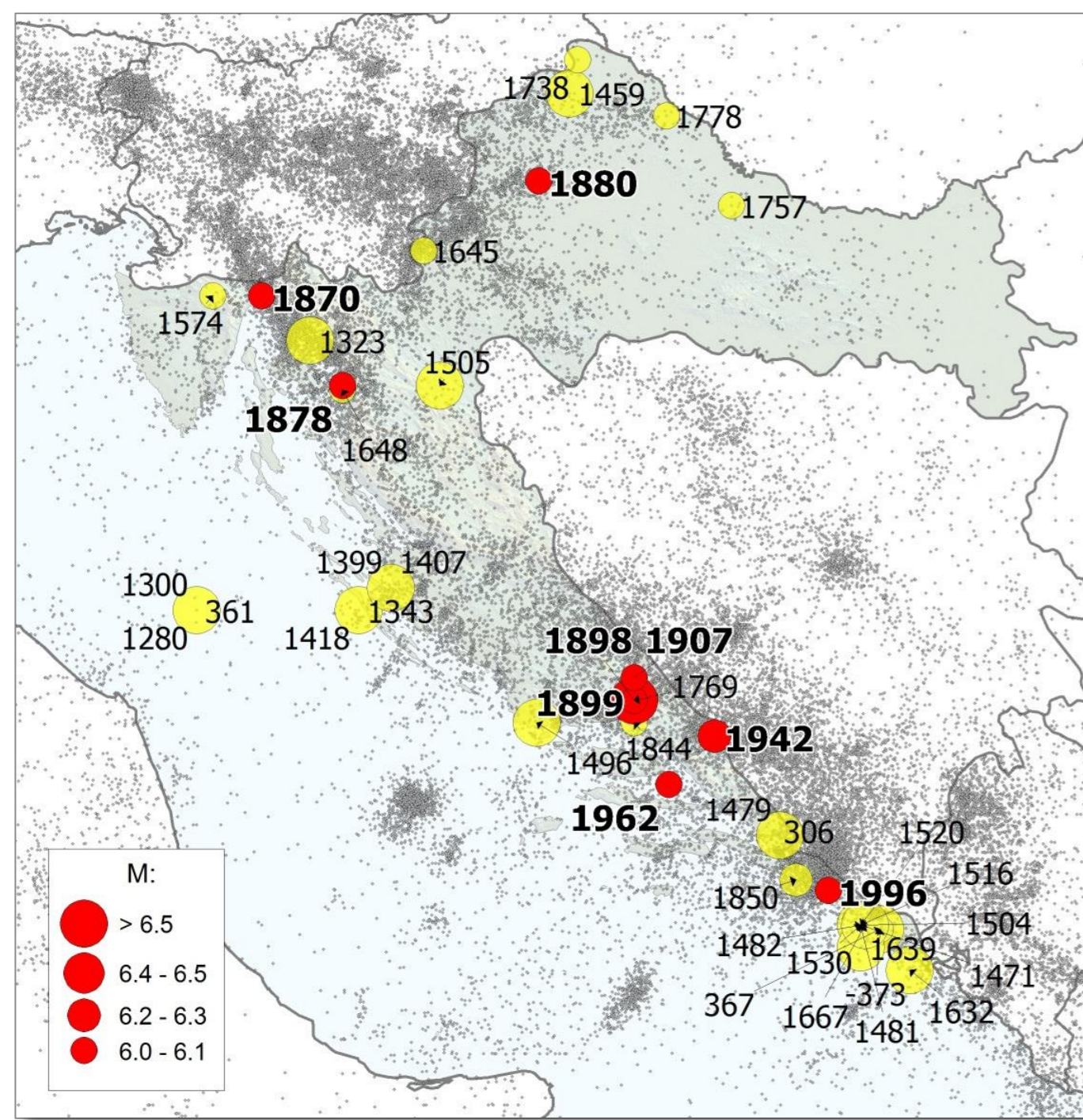
Najpoznatiji je pokupski potres koji se dogodio 8. listopada 1909., intenziteta VIII° MCS-ljestvice. Podaci tog potresa poslužili su Andriji Mohorovičiću da dokaže postojanje granične plohe koja dijeli Zemljinu koru od plašta (Mohorovičićev diskontinuitet) i otkrije analitički izraz o porastu brzine širenja seizmičkih valova s dubinom (Mohorovičićev zakon).

GORE : Epicentri potresa od prije Krista do kolovoza 2013. u Hrvatskoj i susjednim područjima prema Hrvatskom katalogu potresa (Arhiva Geofizičkog odsjeka).

Uzroci potresa

Čitavo područje Hrvatske izrazito je seizmički aktivno. Ističu se sjeverozapadna Hrvatska i priobalno područje, posebno južna Dalmacija. Potresi su posljedica podvlačenja Jadranske mikroploče pod Dinaride te međudjelovanje Dinarida i Alpa. Manje su aktivni rubni dijelovi oko slavonskih planina. Cijelo područje pripada široj slici koja opisuje sudaranje Afričke i Euroazijske tektonske ploče.

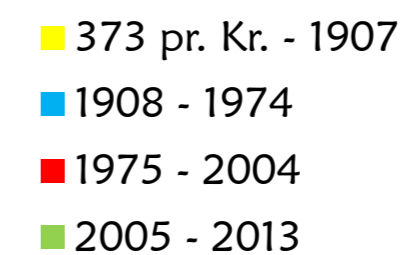

GORE: Epicentri potresa magnitude veće od 6. Žuti kružići označavaju potrese prije 1850. godine, a crvene nakon nje.

Štete i zaštita od potresa

Potresi nanose Republici Hrvatskoj znatne ekonomske gubitke. Samo je stonski potres od 5. rujna 1996. na širem dubrovačkom području prouzročio direktne štete od preko 20 milijuna dolara.

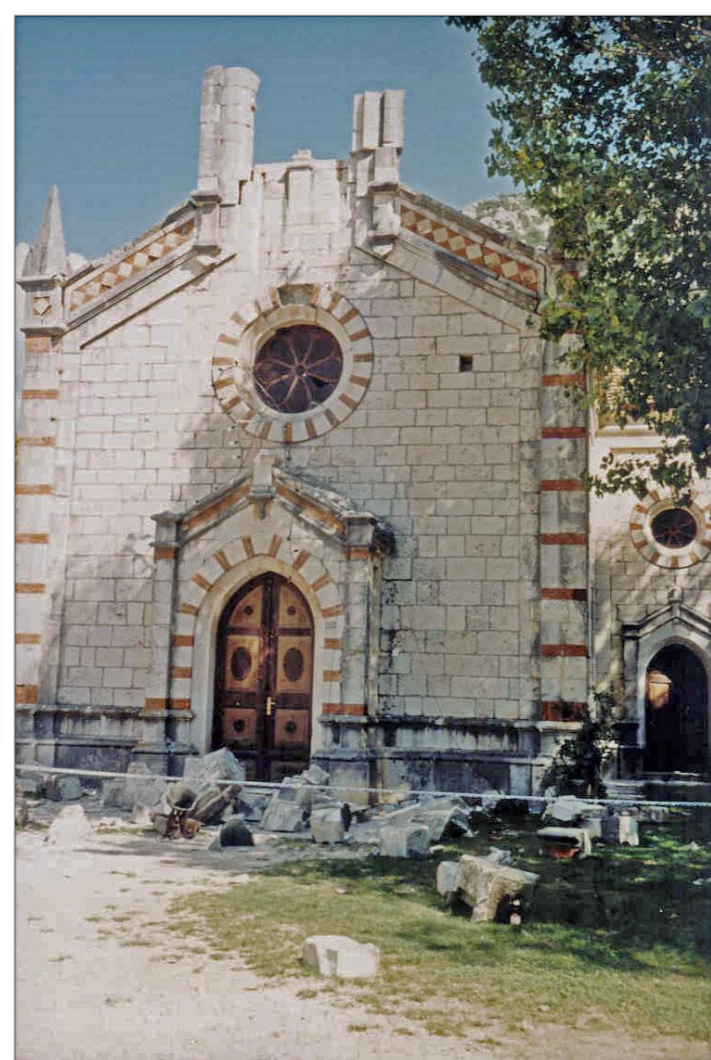
Može se odrediti vjerojatnost da se u nekom vremenskom periodu dogodi potres određenog intenziteta ili magnitude, ali nitko ne može točno odrediti kada će se potres dogoditi. Zato je još uvijek najbolja zaštita od potresa prevencija štete protu-potresnom gradnjom.

GORE: Broj zabilježenih potresa magnitude veće od 3 za četiri vremenska razdoblja. Zbog preciznijih seizmografa i više seizmoloških postaja, potresi se sve bolje prate, zato je povijesnih potresa (žuto) najmanje, a u zadnjih 9 godina (zeleno) najviše.

GORE I DESNO: Štete u Stonu od potresa 1996.: općina, crkva sv. Vlaha i ulica.

GORE I LIJEVO: Štete uzrokovane zagrebačkim potresom 1880. godine: zagrebačka katedrala, Kašina i crkva sv. Antuna.